

Zawartość

1. PAMIĘĆ I WSPÓLNOTA (ślady przeszłości; pamięć zbiorowa i jej nośniki; pomniki i fotografie; świadkowie historii; ćwiczenie pamięci; pamięć w literaturze)

Tadeusz Zieliński *Co było, tego nie ma?* 10

Marcin Kula *Wszystko może być nośnikiem pamięci* 10

Pamięć świata (Daria Nałęcz) 15

Aleksandra Melbechowska-Luty *Posąg księcia Józefa* 16

Joanna Bartuszek *Między reprezentacją a „martwym papierem”* 21

Agatha Christie *Dlaczego ludzie przechowują fotografie?* 21

Martin Kuckenburg *Zanim narodziło się pismo* 22

Magda Skawińska *Odwiedziny* (reportaż radiowy) 24

Elżbieta Południk *Historia dla wnuka* 24

Jocelyne de Rotrou *Właściwy poziom motywacji* 27

Mistrzostwo świata w zapamiętywaniu 27

Adam Mickiewicz *Dziady część II* (fragm.) 34

Adam Mickiewicz *O wieści gminna! ty arko przymierza* 35

Aleksander Kamiński *Kamienie na szaniec* (fragm.) 36

Gabriel García Márquez *Epidemia w Macondo* 42

Św. Augustyn *Wielka jest potęga pamięci* 45

Czesław Miłosz *Który skrzywdziłeś* 46

Zbigniew Herbert *Małe serce* 47

Ludmiła Marjańska *Leta* 48

Julia Hartwig *Nagana* 48

Ignacy Karłowicz *Pamięć* 49

Sztuka Juliusz Kossak *Portret księcia Józefa na koniu* 18

Bertel Thordvaldsen *Pomnik księcia Józefa Poniatowskiego* 18

Słownictwo

- ◆ znak przeszłości i synonimy 10
- ◆ słownictwo i frazeologia wokół pojęć: *przeszłość* i *pamięć* 12, 29
- ◆ znaczenia wyrazów: *obelisk*, *posąg*, *popiersie* 17
- ◆ związki frazeologiczne z wyrazami: *pomnikowy*, *monumentalny*, *posągowy*; znaczenia wyrazów: *pamiątkowy*, *pamiętny*, *pamiętliwy*, *pamiątkarski* 19

Komunikacja

Sprawdź, czy umiesz... 50

2. OD PRAWDY DO LEGENDY (funkcja legendy; legenda a prawda historyczna; bohaterowie legend)

Barbara Jedynek *Patriotyczny kostium* 56

Pieśń o Rolandzie (fragm.) 64

Aleksander Wit Labuda *Śmierć rycerza* 67

Adam Mickiewicz *Reduta Ordona* 71

Prawdziwa biografia Juliusza Konstantego Ordona 74

Henryk Sienkiewicz *Potop* (fragm.) 75

Obrona Jasnej Góry – fakty 82

Legenda o tym, jak św. Kinga z zakonnicek uratowała się na zamku w Pieninach 83

Ksawery Pruszyński *Trębacz z Samarkandy* (fragm.) 84

Krzysztof Dowgiałło *Ballada o Janku Wiśniewskim* 89

Film *Czarny czwartek. Janek Wiśniewski padł* 90

Sztuka Wojciech Kossak, Jan Styka *Panorama racławicka* (fragm.) 58
pomnik Tadeusza Kościuszki w Warszawie 58

- ◆ różne znaczenia wyrazu *legenda*, związki frazeologiczne z tym wyrazem 52
- ◆ znaczenie słowa *rycerz* i wyrazów pokrewnych 70

- ◆ opowiadanie historii, tak by wciągnąć słuchacza 88

Sprawdź, czy umiesz... 92

Pisanie	Gramatyka	Ortografia, poprawność językowa	Nauka o literaturze	Czas na powtórzenie
<ul style="list-style-type: none"> ◆ dedykacja 13 ◆ podanie 16 ◆ opis pomnika 18 ◆ opowiadanie z opisem uczuć i przeżyć wewnętrznych 45 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ wypowiedzenia złożone 30 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ odmiana wyrazu <i>statua</i> 17 ◆ szyk wyrazów: przymiotnik + rzeczownik czy rzeczownik + przymiotnik 19 ◆ Słowniki: <i>Słownik dobrego stylu</i> 29 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ liryka; monolog, podmiot liryczny („ja” liryczne), sytuacja wyznania; liryka bezpośrednia, liryka pośrednia; bohater liryczny; liryka inwokacyjna; apostrofa 36 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ pamięć w literaturze, pamiętnik, powieść wspomnieniowa 41
<ul style="list-style-type: none"> ◆ życiorys 60 ◆ CV 61 ◆ charakterystyka 70 ◆ rozprawka 82 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ związki składniowe 62 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ pisownia nazw własnych zabytków 53 ◆ odmiana i wymowa wyrazu <i>patriotyzm</i>, poprawna pisownia i wymowa formy miejscownika nazw kierunków i idei zakończonych na <i>-izm</i> lub <i>-yzm</i> 58 ◆ odmiana czasownika <i>wybuchnąć</i> 75 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ średniowieczna epika rycerska, <i>chanson de geste</i> 67 ◆ wzorce osobowe w literaturze średniowiecznej: chrześcijański rycerz, chrześcijański władca 68 ◆ zabiegi służące uwzniośleniu postaci: idealizacja, heroizacja, sakralizacja 68 ◆ wyrazy dźwiękonaśladowcze, instrumentacja głoskowa 73 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ legenda 52 ◆ eposy Homera 70 ◆ powieść historyczna 82

3. CZAS POGARDY (pamięć o ofiarach zbrodni ludobójstwa; przeżycia ludności cywilnej w czasie konfliktów zbrojnych; nienawiść i prześladowanie – dramat świata współczesnego)

Ida Fink *Zabawa w klucz* 98

Ida Fink *Ślad* 99

Z *Wilhelmem Dichterem rozmawiają* Katarzyna Janowska i Piotr Mucharski 102

Joanna Olczak-Ronikier *W ogrodzie pamięci* (fragm.) 103

Miron Białoszewski *Pamiętnik z powstania warszawskiego* (fragm.) 105

Anna Świrszczyńska *Budując barykadę* 117

Rafał Szłapa, Karol Konwerski
Sierpniowa Niobe (komiks) 117

Historia z dymkami 125

Jerzy Krzysztoń *Tułaczką* 126

Wojciech Tochman *Sznurek* 128

Jean Hatzfeld *Strategia antylop* (fragm.) 131

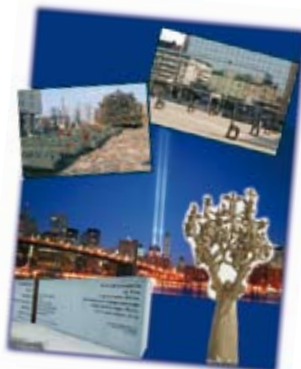
Wisława Szymborska *Jacyś ludzie* 135

Adam Zagajewski *Uchodźcy* 136

Czesław Miłosz *Współcześni wygnańcy* 137

Wisława Szymborska *Nienawiść* 137

Sztuka Andrzej Wróblewski *Rozstrzelanie V* 134

Słownictwo

- ◆ znaczenia słów: *dramat* i *tragedia* 94
- ◆ znaczenia wyrazów: *getto*, *okupacja*, *okupować* 101
- ◆ znaczenia i użycie słów związanych z wojną 101
- ◆ słownictwo związane z pomocą i ocaleniem 105
- ◆ słownictwo związane z dobrem, złem, cierpieniem 134
- ◆ wyrazy związane z emigracją 137

Komunikacja

Sprawdź, czy umiesz... 140

4. NATURA – RAJ UTRACONY? (przejawy ludzkiej tęsknoty za naturą; naukowy obraz natury a jej idealne wyobrażenia; człowiek wobec natury)

Włodzimierz Kalicki *7 września 1936 r. Ostatnia* 145

Wojciech Mikołuszko *Piekielne raje przyrody* 148

Leszek Kołakowski *O szacunku wobec natury* (fragm.) 150

Ewa Symonides *Ochrona przyrody to nie wymysł naszych czasów* 151

Jan Parandowski *Cztery wieki ludzkości* 157

Pierwotny stan szczęścia (z Księgi Rodzaju) 157

Sztuka *ogrodów* 160

Jan Kochanowski *Na lipę* 163 *Modlitwa o deszcz* 163

Na most warszewski 164 *Na dom w Czarnolesie* 164

Eliza Orzeszkowa *Nad Niemnem* (fragm.) 167

Czesław Miłosz *Piosenka pasterska* 168

Leopold Staff *Ogród przedziwny* 170

Leszek A. Moczulski *Moje ojczyste strony* 172

Wisława Szymborska *Urodziny* 172

Yann Martel *Na bezludnej wyspie* 173

Stanisław Lem *Jak ocalał świat* 175

Sztuka Jan Bruegel starszy *Raj* 150 malowidło wazowe przedstawiające ogród Hesperyd 158 Józef Mehoffer *Dziwny ogród* 171

- ◆ znaczenia i użycie wyrazów: *przyroda*, *środowisko*, *natura* 142
- ◆ związki frazeologiczne z nazwami roślin i zwierząt 153
- ◆ znaczenia wyrazów: *raj*, *arkadia*, *eden*, *eldorado*, *mekka* 159
- ◆ słownictwo związane z ogrodem 162
- ◆ znaczenia wyrazów: *idylla* i *sielanka*, wyrazy im pokrewne 169

◆ **Siła wymowy:** przemówienie 147

Sprawdź, czy umiesz... 178

Pisanie	Gramatyka	Ortografia, poprawność językowa	Nauka o literaturze	Czas na powtórzenie
<ul style="list-style-type: none"> ◆ wypracowanie w dowolnej formie dotyczące odczuć związanych z lekturą 101 ◆ wypowiedź zawierająca opisy 115 ◆ praca w dowolnej formie zawierająca przemyślenia i refleksje 126 ◆ rozprawka 133 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ wyrazy poza związkami zdania 97 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ odmiana i wymowa wyrazu <i>getto</i> 101 ◆ pisownia nazw wydarzeń historycznych 115 ◆ pisownia wyrazu <i>muzułmanin</i> 130 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ motyw Niobe w literaturze 125 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ wpływ języka na rzeczywistość 95 ◆ odmiany języka 115
<ul style="list-style-type: none"> ◆ notatka 147 ◆ listy motywacyjny 151 ◆ opis 163, 168 ◆ opis obrazu 171 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ związki wyrazowe stałe i łączliwe 153 ◆ style językowe 153 ◆ zdania eliptyczne 155 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ odmiana wyrazu <i>gałąź</i>; forma narzędnika niektórych wyrazów, których temat zakończony jest na spółgłoskę miękką 143 ◆ wyraz <i>dżdżu</i> i wyrazy pokrewne 165 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ fraszka 164 ◆ motyw Arkadii w literaturze i sztukach plastycznych 165 ◆ literatura science fiction 177 ◆ rola neologizmów w utworach z gatunku science fiction 177 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ środki stylistyczne i językowe w opisach 166

LEKTURY OD PODSZEWKI

◆ Adam Mickiewicz *Dziady* część II

◆ rozprawka **182** ◆ barwna opowieść **182** ◆ *Dziady...* nie tylko Mickiewiczowskie **183**

◆ Aleksander Kamiński *Kamienie na szaniec*

◆ literatura faktu **185** ◆ powieść-dokument **185** ◆ epizod **186**
◆ wypracowanie zawierające własne refleksje **188** ◆ opis sytuacji **188**

◆ Yann Martel *Życie Pi*

◆ powieść podróżniczo-przygodowa **190**
◆ wywiad **191** ◆ opis sytuacji **191**